

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Wspólne posiedzenie
Komisji Gospodarki Narodowej (107.),
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji (108.)
oraz Komisji Ustawodawczej (184.)
w dniu 11 lipca 2013 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (cd.) (druk senacki nr 351).

(Początek posiedzenia o godzinie 9 minut 10)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Ustawodawczej Piotr Zientarski)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dzień dobry państwu.

Otwieram w imieniu przewodniczących trzech komisji – Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, Komisji Gospodarki Narodowej oraz Komisji Ustawodawczej – wspólne posiedzenie, na którym mamy odbyć pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Przypominam, że jest to kontynuacja naszego wspólnego posiedzenia.

W toku dyskusji postanowiliśmy zwrócić się do Biura Legislacyjnego o doprecyzowanie przedstawionych poprawek, które proponował pan senator Klima.

Ale zanim udzielię głosu Biuru Legislacyjnemu, chciałbym bardzo serdecznie przywitać przybyłych na nasze posiedzenie gości z kilku instytucji: z Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa starszy radca, pan Krzysztof Buczyński – serdecznie witam; z Ministerstwa Skarbu Państwa jest radca prawny w Departamencie Reprywatyzacji i Rekompensat, pan Tomasz Kuchenbeker; również z Ministerstwa Skarbu Państwa jest dyrektor Departamentu Reprywatyzacji i Rekompensat, pan Andrzej Relidzyński; z Ministerstwa Finansów jest główny specjalista w Departamencie Polityki Regionalnej i Rolnictwa, pani Wioleta Wolańska; z Biura Orzecznictwa w Naczelnym Sądzie Administracyjnym... Niestety, bardzo nieczytelnie...

(Głos z sali: Wolanin.)

...Wolanin, tak? Pan sędzia Wolanin. Serdecznie państwa witam.

I udzielam głosu Biuru Legislacyjnemu, pani mecenas Konieczko. Bardzo proszę.

Ekspert do spraw Legislacji w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Katarzyna Konieczko:

Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo!

Przygotowaliśmy dla państwa trzy propozycje poprawek, przy czym propozycja oznaczona jako pierwsza realizuje postulat, które były zawarte w dwóch opiniach, mianowicie

w opinii prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego – tam chodziło o doprecyzowanie redakcyjne – oraz w opinii przedstawionej przez ministra skarbu państwa, którą też, jak już wspomniałam, podzielaliśmy, a chodziło o to, że należy uzupełnić przesłankę o wskazanie, że przepisem będą objęte również osoby, które nie mogły na terytorium byłej Rzeczypospolitej Polskiej powrócić z przyczyn, o których mowa w art. 1 zmienianej ustawy, czyli wynikających z II wojny światowej. I w tym zakresie proponujemy zmianę pktu 1, wydaje nam się, że taki zapis będzie w pełni realizował postulaty zawarte w wyroku Trybunału.

Jeśli zaś chodzi o propozycje poprawek oznaczonych jako druga i trzecia, to są one konkurencyjne. Dalej idącą i realizującą w pełni, jak nam się wydaje, postulaty przedstawione na posiedzeniu komisji, jest propozycja poprawki oznaczonej jako druga. Polega ona na nadaniu nowego brzmienia art. 2, który miałby się składać z trzech ustępów. W ust. 1 jest mowa o osobach, które już występowały o potwierdzenie prawa do rekompensaty, ale z przyczyn wynikających z niekonstytucyjności ustawy odmówiono im potwierdzenia tego prawa do rekompensaty. Takie osoby mogłyby zwrócić się o wznowienie postępowania i wówczas organy stosowałyby odpowiednio przepisy, które mówią o wznowieniu postępowań po wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ale tutaj mamy zapis „odpowiednio”, dlatego że zmieniamy ustawę, czyli to nie byłoby wznowienie wynikające bezpośrednio z wyroku Trybunału. Jeśli chodzi o ust. 2, to rozszerzamy katalog podmiotów, które będą uprawnione do skorzystania z ustawy – chodzi o osoby, które nie złożyły wniosku, ale nie z jakiegokolwiek powodu, tylko właśnie dlatego, że sądziły, iż ich przypadek nie jest objęty ustawą ze względu na niekonstytucyjną przesłankę domicylu. I wreszcie w ust. 3 uwzględniamy taką sytuację, że nawet po ostatecznym, prawomocnym zakończeniu postępowania administracyjnego czy sądownoadministracyjnego w oparciu o niekonstytucyjną ustawę... czy też w przypadku osób, które w ogóle wniosku nie złożyły, mogło już dojść do tego, że w ich miejsce wstąpili spadkobiercy. I tak jak zmieniana ustawa respektuje prawa spadkobierców, tak i my chcielibyśmy, aby te prawa były zachowane – będzie to wychodziło naprzeciw zasadzie równości. I w tym zakresie, tak jak wspomniałam, poprawka jest dalej idąca.

Propozycja poprawki oznaczonej numerem trzecim uwzględnia tylko sytuacje osób, wobec których postępowanie się toczyło. W obu propozycjach poprawek unikamy sformułowania, które spotkało się z zarzutem ze strony prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, że

tworzymy instytucję ponownego wniosku, co do której nie wiadomo by było, jakie przepisy stosować. W związku z tym, że mówimy o wznowieniu postępowania, propozycje są bardziej czytelne, ponieważ ta instytucja jest już uregulowana w kodeksie postępowania administracyjnego i w ustawie o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Teraz bym udzielił głosu zaproszonym gościom, przedstawicielom wspomnianych już instytucji, ażeby się wypowiedzieli co do tych propozycji poprawek, które, jak słyszymy, mają charakter alternatywny. Za jakim rozwiązaniem ewentualnie optują? Bardzo proszę.

Proszę, goście mają głos.

Dyrektor Departamentu Reprywatyzacji i Rekompensat w Ministerstwie Skarbu Państwa Andrzej Relidzyński

Andrzej Relidzyński, Ministerstwo Skarbu Państwa.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Skoro już zostaliśmy wywołani do odpowiedzi, to taka na gorąco... Bo zapoznaliśmy się z tą propozycją dopiero przed chwilą, wcześniej nie mieliśmy okazji zapoznać się z tymi proponowanymi zapisami.

Po pierwszym rzucie oka nasuwa się jedna uwaga, która z pewnością nie tylko nam, ale również państwu przyjdzie na myśl. A jest ona taka, że w proponowanym ust. 2 w art. 2, w pierwszej części propozycji drugiej, tam, gdzie jest mowa o tym, że osoby, które nie złożyły wniosku, mogą wystąpić o potwierdzenie prawa do rekompensaty, jeżeli wykażą, że na ocenę spełnienia mają wpływ zmiany dokonane niniejszą ustawą... W kontekście postępowania administracyjnego nie ma tu możliwej innej formuły jak tylko stwierdzić w ramach postępowania administracyjnego, czy takie zmiany mają właśnie miejsce. Czyli de facto należałoby uwzględnić każdy wniosek. Bo trudno wyobrazić sobie taką sytuację, że prowadziłyby się podwójne postępowanie administracyjne – najpierw, w pierwszym, należałoby wykazać, że na ocenę spełnienia wymogu wpływ mają zmiany dokonane ustawą, a dopiero potem ewentualnie, jeżeli to zostałyby potwierdzone, kontynuować postępowanie administracyjne. Wydaje się więc, że każdy wniosek musiałby być rozpatrywany przez wojewodę. A to de facto sprowadza się do otwarcia szeroko możliwości składania nowych wniosków. Przynajmniej coś takiego można, na pierwszy rzut oka, zauważyć.

Co do szczegółów, to wolałbym mieć szansę przeanalizować zapisy jeszcze na spokojnie, zamiast zgłaszać jakieś dodatkowe uwagi.

Może tylko przypomnę jeszcze jeden aspekt, ten finansowy, o którym już wspominałem. On też nie jest bez znaczenia, jeśli chodzi o liczbę złożonych wniosków i o możliwości finansowania roszczeń z funduszu rekompensacyjnego. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo. A w jakim czasie państwo przygotowaliby stanowisko na piśmie?

Dyrektor Departamentu Reprywatyzacji i Rekompensat w Ministerstwie Skarbu Państwa Andrzej Relidzyński

To już bez zbędnej zwłoki, jak to się ładnie mówi w postępowaniu administracyjnym.

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Rozumiem.)

Myszę, że w ciągu tygodnia będziemy w stanie coś takiego zrobić, czyli w ciągu kilku dni roboczych.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby się wypowiedzieć?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Z gości na razie.

Skoro z gości nikt, to otwieram dyskusję.

Pan senator Matusiewicz i pan senator Borowski.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Dziękuję bardzo.

Panowie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Uważam, że zapis jest czytelny, wyraźnie jest powiedziane: zmiany dokonane niniejsze ustawą... Czyli to dotyczy miejsca zamieszkania. I to absolutnie nie otwiera puszeki Pandory, tego, że wszystkie wnioski będą z tego tytułu wnoszone. Wiemy, że termin 31 grudnia 2008 r. już minął. Myszę więc, że to jest bardzo czytelne i pana wypowiedź jest, moim zdaniem, nadinterpretacją. Tak że uważam, że należałoby dzisiaj sprawę zakończyć.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Czyli, Panie Senatorze, pan się opowiada za propozycją poprawki drugiej, jak rozumiem. Tak?

(Senator Andrzej Matusiewicz: Za dalej idącą, drugą... Żeby to zostawić...)

Czyli za którym rozwiązaniem?

(Senator Andrzej Matusiewicz: Za propozycją poprawki drugiej.)

Za drugą – to tak żeby była jasność.

Dobrze. Czy... Pan senator Borowski.

Senator Marek Borowski:

No, pan minister ma niewątpliwie rację, że ten szczególny przepis proponowanej poprawki drugiej otwiera na nowo możliwość składania wniosków, ale też powiem, że o to właśnie chodziło. A pytanie było tylko takie, jak to sformułować inteligentnie. No więc widać, że to jest bardzo inteligentnie sformułowane.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.
Pan senator Rulewski

Senator Jan Rulewski:

Ja miałbym stylistyczną poprawkę do pktu 1. Tam jest „był w dniu 1 września 1939 r. obywatelem polskim – i to jest jasne – miał miejsce zamieszkania”. Ale sformułowanie „miał miejsce zamieszkania” można rozumieć, w ramach stosunku własności, tak, że posiadał na własność. Proponuję to zamienić na „zamieszkiwał”, zwłaszcza że w następnych...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Chwilczkę, proszę państwa. ...Zwłaszcza że w następnych punktach nie mówi się „miał miejsce zamieszkania”, tylko „zamieszkanie”, używa się pojęcia „zamieszkanie”. Ponadto „miał miejsce zamieszkania” to jest takie stylistycznie niedobre.

Z kolei merytorycznie to chciałbym zapytać dział legislacyjny, a być może kogoś innego, o sprawę tego...

(Rozmowy na sali)

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Bardzo proszę o spokój.)

...o sprawę tego wykazania: przed kim lub komu musi taka osoba wykazać... I co będzie w przypadku konfliktu, a więc jeżeli dowód prawny nie będzie dostatecznie przekonujący?

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję.

Bardzo proszę Biuro Legislacyjne o odpowiedź na to pytanie... a właściwie dwa pytania, bo było pierwsze i drugie.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Dziękuję bardzo.

Jeśli chodzi o uwagę pana senatora Rulewskiego dotyczącą propozycji poprawki pierwszej, to możemy się zgodzić, że faktycznie to nie jest do końca szczęśliwe sformułowanie. Ale też nie do końca jesteśmy w stanie tego uniknąć, dlatego że, Panie Senatorze, w tej chwili w ustawie jest „zamieszkiwał”, tyle że gdy dodamy „w rozumieniu przepisów”, to znowu będziemy mieli nie do końca prawidłową stylistycznie konstrukcję. Dlatego wydaje się, że „miejsce zamieszkania, w rozumieniu przepisów, które obowiązywały”... I niestety tutaj musimy powiedzieć: miał miejsce zamieszkania. Możemy próbować jeszcze jakoś inaczej to sformułować, na przykład na etapie drugiego czytania, jeżeli pan senator będzie skłonny pozostawić nam taką możliwość.

A jeśli chodzi o uwagę drugą, to oczywiście jest tu pewien problem, tyle że chodzi o to, aby nie badać intencji osoby, tego, dlaczego nie złożyła wniosku, no bo tego –

o tym już rozmawialiśmy na poprzedniej komisji – nikt nie jest w stanie zrobić. A nie mogliśmy powiedzieć, że nie złożyła ona wniosku dlatego, że sądziła, iż jej ustawa nie dotyczy. Próbowaliśmy więc z tego wybrnąć w taki sposób – nie wiem, czy do końca umiejętnie, czy nie. Ale wydaje się, że to wykazanie będzie możliwe za pomocą dowodów w postępowaniu administracyjnym, oczywiście to będzie miało miejsce przed organem pierwszego stopnia, którym jest wojewoda.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Tak, oczywiście.
Pan przewodniczący Michał Seweryński.

Senator Michał Seweryński:

Ja rozumiem obawy pana senatora Rulewskiego, ale zwracam uwagę na to, że teraz pkt 1 zawiera sformułowanie dające najszerszy zakres podmiotowy, ponieważ obejmuje zarówno osoby, które faktycznie mieszkały na danym terytorium, jak i miały zamieszkanie w sensie administracyjnym, a więc mogły tam nie być fizycznie, ale mają potwierdzenie, że tam właśnie zamieszkiwały. I to obejmuje wszystkie te osoby, to jest najszersze sformułowanie. Podobnie sformułowania, o których przed chwilą była mowa, są tak złożone, by nie pozostawiać wątpliwości i dać szansę tym, którzy nie wiedzieli, że mogą dochodzić swoich praw albo oceniali sprawę tak, że nie mają szans na ich dochodzenie. Nam właśnie o to chodziło, żeby im tę drogę otworzyć.

A w trzecim słowie, Panie Przewodniczący, składam wniosek o poddanie dzisiaj pod głosowanie tych propozycji poprawek.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo. Dziękuję.

Myślę, że już sprawę wyjaśniliśmy i jest tutaj zgoda.

Udzielam głosu Biuru Legislacyjnemu, proszę o ostateczne doprecyzowanie i po tym będziemy przystępować do głosowania. Bardzo proszę.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Jeszcze jedna kwestia, która wymaga wyjaśnienia, wiąże się z proponowanym ust. 2 w art. 2, ponieważ użyliśmy tam takiego zwrotu: „osoby, które nie złożyły wniosku, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1” – czyli w przepisie, który mówi, że należy złożyć wnioski do dnia 31 grudnia 2008 r... Bo możemy narazić się później na zarzut, że znów dyskryminujemy pewną kategorię osób, a mianowicie takie, które złożyły wniosek, ale po tym terminie. Żeby tego uniknąć, proponujemy nieco inaczej ten przepis sformułować, a mianowicie w ten sposób, aby było powiedziane, że osoby, które nie złożyły wniosku

w terminie, o którym mowa w tym przepisie ustawy zmienianej... I to będzie dotyczyło zarówno tych osób, które nie złożyły wniosków, jak i tych, które złożyły je po tym terminie, a dotyczą ich zmiany ustawy. Dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

To bardzo dobre. Czyli chodzi o modyfikację ustępu...
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Czyli przystępujemy do głosowania.

Bardzo proszę o krótkie podsumowanie poszczególnych propozycji poprawek i głosujemy. Bardzo proszę.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Proponowana poprawka pierwsza, która doprecyzowuje brzmienie art. 1, czyli przesłanek domicylu i przesłanek decydujących o przysługiwaniu roszczenia.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Jasne.

Kto jest za przyjęciem takiej poprawki? (24)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

I proponowana poprawka druga, z uwagą dotyczącą ust. 2, przed chwilą przedstawioną przez Biuro Legislacyjne. Tak?

Kto jest za przyjęciem poprawki drugiej? (23)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał? (1)

Poprawka została przyjęta. Przyjęcie poprawki drugiej, jak chyba powiedziałem, wyklucza głosowanie nad proponowaną poprawką trzecią.

Czyli teraz całość z przyjętymi poprawkami. Kto jest za przyjęciem ustawy z przyjętymi dwiema poprawkami? (24)

Jednogłośnie za, dziękuję bardzo.

Zostało nam jeszcze tylko wyznaczenie sprawozdawcy połączonych komisji. Do tej pory tę funkcję pełnił... Proszę mi przypomnieć...

(*Głos z sali: Senator Sztark.*)

A, pani senator Sztark. Proponuję, ażeby w dalszym ciągu tę misję prowadziła.

Zwracam się do przedstawicieli Ministerstwa Skarbu Państwa... Oczywiście państwa opinia przyda nam się podczas drugiego czytania, tak że to, co przyjęliśmy, nie znaczy, że my z niej rezygnujemy, bo mamy jeszcze przecież drugie czytanie.

Senator Marek Ziółkowski:

Tak, ale jeśli panowie nie będą mieli uwag, to po prostu nie będzie trzeba już się nad wami znać.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie połączonych komisji.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 9 minut 28*)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii